

NA PLANINCAH

35mm, barvni, 90 min.

producent Studio Arkadena d.o.o. **režija** Miha Hočevar **scenarij** Miha Hočevar, Ozren Kebo
fotografija Slobodan Trninić **glasba** Mitja Vrhovnik Smrekar **montaža** Olga Toni **igrajo** Milena
 Zupančič, Filip Djurić, Saša Tabaković, Mustafa Nadarevič, Karin Komljanec, Sabina Kogovšek

Slovinci so ksenofobi, ugotavljajo sociološke ankete, toda vsaj v slovenskem filmu ženski spol popravlja to stanje, ker "ljubi Bosance". V uvodni sekvenci filma Mihe Hočevarja *Na planincab*, kjer se mostarska mularija zabava ob Neretvi, nekdo vzklikne Saniju, ki se odpravlja v Slovenijo, naj se pazi Slovenk, ker ljubijo seks, Sani pa je Bosanec, čeprav šele 12- ali 13-leten. *Na planincab* s to uvodno sekvenco, pa tudi poznejšim dogajanjem, ki potrjuje opozorilo o spolnih preferencah Slovenk, morda aludira na film Jožeta Babiča *Po isti poti se ne vračaj* (1965), ki se je prvi lotil problematike t.i. sezonskih delavcev – iz takrat še "drugih republik" – v Sloveniji. Že tu se je namreč v mladega bosanskega delavca Abdula (Ljubiša Samardžić) zagledala Lenka (Miranda Zaharija), zaradi česar je prišlo do glavnega konflikta oziroma gostilniškega pretepa, v katerem so slovenski fantje reševali svoj "ranjeni ponos". Babičev film se odlikuje z mračnim, depresivnim realizmom, ki ni niti najmanj naklonjen zaničljivemu slovenskemu odnosu do prišlekov iz drugih republik. Vendar ni tako zajedljiv kot Filip Robar-Dorin v *Ovni in mamutih* (1985), kjer morajo slovenska fanta Marka (Marko Deržanc) in Blaža (Blaž Ogorevc) zaradi njihovih izgredov, porojenih iz patološkega sovraštva do Bosancev, zapreti v norišnico. V Klopčičevi *Zgodbi, ki je ni* (1967) je glavni junak, prav tako sezonski delavec, sicer iz neimenovane "druge republike", a mora vseeno skozi ves film bežati, ker ga preganja občutek krivde, čeprav ni zagrešil nič drugega kot to, da se je znašel v tuji deželi, Sloveniji.

Hočevarjev film *Na planincab* se precej oddaljuje od te tradicije slovensko-bosanskega razmerja, kolikor jo pač predstavljajo omenjeni trije

filmi, kar predvsem pomeni, da iz tega razmerja ne dela kakšnega posebnega problema. Resda se tu in tam nakaže neka stopnja slovensko-bosanske napetosti, vendar je brž umirjena ali nevtralizirana – in to gibanje nakazovanja nekega problema in njegovega brisanja ritmizira ves film. Kar zapusti precej hladen, nevtralen vtis, kot da se Hočevarjev film ni želel zameriti slovenskemu občinstvu ali vsaj ne toliko, kot je s svojimi ženskimi liki pokazal prikupen obraz do bosanskih priseljencev. Natančneje, do dveh, Ada in njegovega mlajšega brata Sanija, ki ju igra ta v Sloveniji rojena bosanska potomca, Saša Tabaković in sin Branka Djurića, Filip. Morda je že sama igralska zasedba "kriva", da v filmu ne pride do večje nesreče v slovensko-bosanskih odnosih, razen tiste prave oziroma dobesedne nesreče, ko Sani pade s strehe garaže naravnost pred avto. Naslednji prizor je sicer vpeljan, kot da se je ta padec končal tragično, vendar je – kot finalni poudarek omenjenega ritma nakazovanja in brisanja težav – brž humorno zasukan oziroma ublažen z mavcem.

Bolj kot na kakšnih težavah v slovensko-bosanskih odnosih je torej poudarek na "mednacionalni erotiki"; po zaslugi kar štirih ženskih likov – materinske stričeve žene Marije (Milena Zupančič), njene seksistične sosede (Karin Komljanec), ki jo mika celo mladoletni Sani, natakarice oziroma študentke meteorologije (Sabina Kogovšek), ki se naveže na Ada, in končno Mojce, ki bi pogrešala Sanija, če bi se vrnil v Bosno – je življenje bosanskih priseljencev v Sloveniji vendarle znosno, saj se celo slovenski mačo prej zapije, preden jim ga poskuša zagreniti. In prav ti prizori "mednacionalne erotike" tudi zagotavljajo filmu neko privlačnost. •

